

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เสนอไว้ในมาตรา 4 ว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและคณะสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตราที่ 7 เปิดโอกาสให้มีการจัดหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545, หน้า 6) จากข้อกำหนดดังกล่าว จึงเป็นโอกาสให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และสำนึกรักท้องถิ่นของตนเองได้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ไว้ 9 แผน ในการบริหารส่วนท้องถิ่น (จิราพร ไกรพล และคณะ, 2548, หน้า 2) และในแผนยุทธศาสตร์ที่ 4 และ แผนยุทธศาสตร์ที่ 8 นั้น มีความสอดคล้องกับการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ดังนี้ ในแผนยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดลำพูนซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 1,400 ปี มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่รอคอยการค้นหา องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงได้ร่วมอนุรักษ์ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ทำการปรับปรุงและพัฒนาปฏิสังขรณ์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนร่วมปลูกฝังให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หวงแหน ให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งข้อมูล เพื่อการศึกษาต่อไป จนชั่วลูกชั่วหลาน ร่วมส่งเสริมและฟื้นฟูประเพณีพื้นบ้าน และประเพณีท้องถิ่น และในแผนยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ได้วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกประสานงานและเตรียมความพร้อมของชุมชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงนิเวศน์ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมบุคลากรในด้านธุรกิจท่องเที่ยวโดยเน้นบุคลากรและผู้ประกอบการในท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวรวมทั้งศึกษาค้นคว้าแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ทั้งทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน จัดระบบเส้นทางคมนาคมและระบบข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ส่งเสริมการผลิตของที่ระลึก สินค้าพื้นเมืองและของดีจังหวัดลำพูน รวมทั้ง

จัดสร้างศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชาวเขา แต่เนื่องจากจังหวัดลำพูนยังประสบปัญหาการขาดแคลน
 ไม้คอกเทศที่มีความรู้เกี่ยวกับชมแหล่งโบราณสถานและแหล่งโบราณวัตถุในจังหวัด โดยเฉพาะ
 โบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ในอำเภอรอบนอก ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากเช่นอำเภอฝัก
 การส่งเสริมให้เด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอหรือชุมชนนั้น ได้มีความรู้และสามารถนำ
 นักท่องเที่ยวชมแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชนของตนเองได้ ถือว่าเป็นการส่งเสริม
 การท่องเที่ยวของจังหวัดอีกด้วย

ชุมชนบ้านห้วยต๋ม หรือแต่เดิมเรียกว่าบ้านห้วยต๋มข้าว ตั้งอยู่ในตำบลนาทราย อำเภอฝัก
 จังหวัดลำพูน ห่างจากตัวเมืองลำพูนประมาณ 110 กิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอฝัก ประมาณ 10
 กิโลเมตร เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และพุทธศาสนาตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาล
 โดยมีครูบาชัยวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนาได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน และมีชาวเขาเผ่า
 ปากะญอ (กะเหรี่ยง) ได้ตามท่านมาจากอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตากมาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านห้วย
 ต๋ม จนถึงปัจจุบัน และได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของท่านครูบาชัยวงศาพัฒนา
 และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระพุทธองค์เคยเสด็จมาโปรดเวไนย
 สัตว์ ที่บ้านห้วยต๋ม โดยมีร่องรอยหลักฐานสำคัญในหมู่บ้าน ได้แก่ รอยพระพุทธรูป และบ่อ
 น้ำทิพย์ ซึ่งปัจจุบันมีการสร้างมณฑปครอบรอยพระพุทธรูปเดิมไว้ เป็นที่สักการบูชาของ
 พุทธศาสนิกชนมาจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันชุมชนบ้านห้วยต๋ม เป็นชุมชนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงขนาดใหญ่
 ใหญ่ที่สุดในจังหวัดลำพูน มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม มีโบราณสถานและโบราณวัตถุ
 ที่สำคัญล้ำค่า ตลอดทั้งมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เช่น การทำ
 เครื่องเงิน การขุดศิลาแลง การตีมีด การแกะสลักพระพุทธรูปหินทราย และการทอผ้า เป็น
 สถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวและแสวงบุญอยู่ตลอดปี

โรงเรียนบ้านห้วยต๋ม เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาลำพูน เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นชาวเขาเผ่าปากะญอ (กะเหรี่ยง) ทั้งหมด
 ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและสำคัญทางประวัติศาสตร์ แต่เนื่องจากนักเรียน
 ส่วนใหญ่ยังชินกับการใช้ภาษาประจำเผ่าอยู่ จึงเป็นปัญหาทางด้านภาษา ไม่สามารถศึกษาตำรา
 ตำนาน ความเป็นมาและความสำคัญของหมู่บ้าน สถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่เขียนติดไว้ตามฝาผนัง
 ศาลาและกำแพงวัด ตลอดทั้งเอกสารหนังสือที่มีผู้รวบรวมไว้ ซึ่งคณะผู้ศึกษาค้นคว้าพบ
 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สุเวียงฟ้าห้วยต๋ม ในครั้งนี้
 จะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตร ที่ทำให้นักเรียน
 ได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยการปฏิบัติจริง อันจะก่อให้เกิดความรู้

ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่สำคัญ และแหล่ง
ประกอบอาชีพในชุมชน สามารถอธิบาย ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเยือนได้เป็นอย่างดี
และช่วยพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจคุณธรรม กล้าพูด กล้าแสดงออก สมดัง
เจตนารมณ์ของหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูน และเป็นการแก้ปัญหา
การขาดแคลนมัคคุเทศก์ในชุมชนดังกล่าวมา คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยตม สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 นี้ขึ้น เพื่อให้
ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์จากแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่
ในชุมชน ตลอดจนร่วมปลูกฝังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน
โบราณวัตถุ และใช้แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุดังกล่าวเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา อีกทั้ง
ทำให้เกิดกลุ่มบุคคลที่มี บุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้ดี ที่สามารถเป็นมัคคุเทศก์ได้
อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการอบรมและการฝึกปฏิบัติ
ไปใช้ได้จริง โดยเข้าร่วมโครงการ “มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยตม” ของ
โรงเรียนบ้านห้วยตม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย
พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยตม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
2. เพื่อสร้างและศึกษาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย
พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยตม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา
สู่เวียงฟ้าห้วยตม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้
  - 3.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา
สู่เวียงฟ้าห้วยตมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม
  - 3.2 ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา
สู่เวียงฟ้าห้วยตม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้

1. หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่นำไปพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมัคคุเทศก์ ที่มีความรู้ความสามารถในการนำเที่ยวชมแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูนได้
2. ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ กับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนแบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งข้อมูล ด้านเนื้อหาและด้านตัวแปร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

1. แหล่งข้อมูล
  - 1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน

2. ประเด็นในการศึกษา

ประเด็นในการศึกษาประกอบด้วย หลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม คุฎบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

3. ตัวแปร

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและศึกษาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.1.1 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1

2.1.2 เนื้อหาของหลักสูตร

2.1.2.1 เนื้อหาสาระการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญดังนี้

- 1) หลักการมัคคุเทศก์
- 2) ชุมชนบ้านห้วยต้ม
- 3) คุรุบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา
- 4) โบราณสถานและโบราณวัตถุในชุมชนบ้านห้วยต้ม
- 5) แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

2.1.2.2 เนื้อหาสาระการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ มีดังนี้

1) การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชมสถานที่สำคัญทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในสถานที่จัดฝึกอบรม

2) การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชมสถานที่สำคัญทางโบราณสถาน โบราณวัตถุและแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในสถานที่จริง กับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและคณะวิทยากร

3) การปฏิบัติการบรรยายนำชมสถานที่สำคัญทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในสถานการณ์จริง กับกลุ่มนักท่องเที่ยว

2.1.3 ตัวแปร

หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.2 การศึกษาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

1. แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

2. ประเด็นที่ศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม และคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. ตัวแปร

ระดับคุณภาพของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม

1. แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน นักเรียน 75 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม

2. เนื้อหาในการฝึกอบรม

หลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม คุรุบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่ง ล้านนา โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

3. ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

ตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง หลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม คุรุบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชนบ้านห้วยต้ม และ แหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

3.2 การศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

1. แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนนักเรียน 75 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

2. เนื้อหา

การปฏิบัติการนำนักท่องเที่ยวชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในสถานการณ์จริง

3. ตัวแปร

ความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย

4. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ใช้ระยะเวลาในการอบรมตามหลักสูตร จำนวน 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรม

1. แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนนักเรียน 75 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

2. ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา 6 ประเด็นคือ วิทยากร สื่อและอุปกรณ์ กิจกรรม สถานที่ เวลา การวัดและประเมินผล

3. ตัวแปร

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม** หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม ที่มีความสนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมการเป็นมัคคุเทศก์ เพื่อนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม และสามารถนำชมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้

2. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3** หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้ และการประเมินหลักสูตร

3. **หลักสูตรฝึกอบรม** หมายถึง เอกสารแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

3.1 **เอกสารหลักสูตร** ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล และเกณฑ์การผ่านหลักสูตร

3.2 **เอกสารประกอบหลักสูตร** ประกอบด้วย

3.2.1 **คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม** หมายถึง เอกสารที่นำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้ให้การฝึกอบรม โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม/แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

3.2.2 **คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม** หมายถึง เอกสารที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ประกอบการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม ใบความรู้และใบงาน

4. **ข้อมูลพื้นฐาน** หมายถึง ข้อมูลที่ใช้ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้จาก 2 แหล่ง คือ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในด้าน ข้อมูลทั่วไป ปัญหาและความต้องการ

ในการฝึกอบรม ประวัติความเป็นมาของชุมชน โบราณสถานโบราณวัตถุ แหล่งเรียนรู้ และข้อมูล ในการปฏิบัติตนเป็นมัคคุเทศก์ที่ดี

5. ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนฝึกอบรมและหลังการ ฝึกอบรม เรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ซึ่งประเมินจากการทำ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้มของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

6. ความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย หมายถึง การปฏิบัติการ เป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งประเมินโดย ใช้แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ในด้าน บุคลิกภาพและ มารยาท ความสามารถในการพูด

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน บ้านห้วยต้ม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ในด้าน วิทยากรในการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม กิจกรรมที่ใช้ฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม เวลาที่ใช้ฝึกอบรม การวัดและประเมินผล